

NGUYỄN XUÂN KHOA

Phương pháp
**PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ
CHO TRẺ MẪU GIÁO**

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN XUÂN KHOA

PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ CHO TRẺ MẪU GIÁO

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Mã số: 01.01 – 114/253 – ĐH 2003

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Chương I	9
PHẦN MỞ ĐẦU	9
I. Đối tượng của bộ môn Phương pháp phát triển tiếng cho trẻ mẫu giáo.....	9
II. Sơ lược về quá trình hình thành, xây dựng bộ môn Tiếng Việt ở nhà trường và chuyên ngành Phương pháp dạy tiếng Việt ở Việt Nam.....	10
III. Phương pháp dạy tiếng là một khoa học độc lập.....	13
IV. Môn Tiếng Việt ở nhà trường. Vị trí của môn Tiếng Việt trong hệ thống dạy học ở nhà trường.....	14
V. Mối liên hệ của bộ môn phương pháp phát triển tiếng với các khoa học khác.....	17
VI. Nhiệm vụ của bộ môn phương pháp phát triển tiếng cho trẻ mẫu giáo.....	34
VII. Tiếng mẹ đẻ là nhân tố phát triển trẻ ở trường mẫu giáo.....	37
VIII. Các hình thức phát triển tiếng cho trẻ.....	38
IX. Phương pháp và biện pháp phát triển tiếng.....	41
X. Những yêu cầu chung đối với giờ học.....	42
XI. Tiết học phát triển tiếng ở trường mẫu giáo.....	48
Chương II	52
PHÁT TRIỂN TIẾNG CHO TRẺ HAI NHI (TỪ 1 - 2 TUỔI)	52
I. Phát triển tiếng cho trẻ ở năm đầu của cuộc sống.....	52
II. Phát triển tiếng cho trẻ ở năm thứ hai của cuộc sống.....	54

Chương III	58
PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN LỜI NÓI MẠCH LẠC	58
I. Những khó khăn của trẻ trong việc nắm vững lời nói mạch lạc.....	58
II. Hai kiểu lời nói mạch lạc - đối thoại và độc thoại.....	59
III. Nói chuyện với trẻ là phương pháp phát triển đối thoại.....	60
IV. Đàm thoại là phương pháp phát triển đối thoại.....	64
V. Dạy trẻ lời nói độc thoại.....	68
VI. Một số lỗi của trẻ trong việc xây dựng lời nói mạch lạc.....	98
Chương IV	104
PHƯƠNG PHÁP DẠY TRẺ ĐẶT CÂU	104
I. Mô tả câu nói của trẻ 3 - 4 tuổi.....	105
II. Mô tả câu nói của trẻ 5 tuổi.....	110
III. Dạy trẻ đặt câu.....	113
Chương V	134
PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN TỪ NGỮ	134
I. Mức độ nắm vững ý nghĩa từ vựng khái quát ở các lứa tuổi.....	134
II. Từ ngữ tích cực và từ ngữ thụ động.....	135
III. Vốn từ ngữ của trẻ.....	135
IV. Nhiệm vụ phát triển vốn từ ngữ cho trẻ.....	143
V. Vấn đề từ địa phương trong trường mẫu giáo.....	148
VI. Nội dung phát triển vốn từ ngữ.....	149
VII. Phương thức biểu cảm của lời nói về mặt từ vựng.....	157
VIII. Sự linh hoạt từ có tính chất thơ mộng và logic.....	163
IX. Phương pháp và biện pháp làm giàu vốn từ cho trẻ trong các tiết học chuyên môn.....	166
X. Một số dạng bài tập cho các lứa tuổi khác nhau.....	177
XI. Phát triển từ ngữ thông qua các dạng hoạt động của trẻ.....	185

Chương VI	188
DẠY TRẺ NGHE VÀ PHÁT ÂM ĐÚNG	188
I. Nhiệm vụ và nội dung của việc dạy nghe và phát âm đúng.....	189
II. Một số lỗi về phát âm của trẻ mẫu giáo	192
III. Luyện cách phát âm cho trẻ	196
IV. Hình thành sức truyền cảm âm thanh của tiếng nói	201
V. Luyện thính giác và thờ đúng.....	205
Chương VII	211
CHO TRẺ LÀM QUEN CÁC TÁC PHẨM VĂN CHƯƠNG	211
I. Vai trò của các tác phẩm văn chương trong nhiệm vụ giáo dục tình cảm và phát triển lời nói của trẻ	211
II. Các phương pháp, biện pháp dạy trẻ làm quen với các tác phẩm văn chương	215
Chương VIII	243
CHUẨN BỊ CHO TRẺ HỌC ĐỌC, HỌC VIẾT	243
I. Một vài nhận xét về việc dạy trẻ làm quen với chữ cái	243
II. Dạy trẻ đọc và viết	246
Chương IX	252
DẠY TIẾNG NƯỚC NGOÀI TRONG TRƯỜNG MẪU GIÁO	252
Chương X	256
GIÁO ÁN VỀ PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN TIẾNG	256
Tiết 1.....	257
Tiết 2.....	258
Chương XI	261
GIẢNG DẠY MÔN PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN TIẾNG TRONG TRƯỜNG TRUNG HỌC SƯ PHẠM MẪU GIÁO	261
I. Chương trình giảng dạy môn Phương pháp phát triển tiếng trong trường Trung học Sư phạm Mẫu giáo - sách giáo khoa	261

II. Các loại bài giảng.....	262
III. Phát triển tính chủ động, tích cực của học sinh trong học tập ...	264
IV. Công việc ngoài giờ dạy của giáo viên môn phương pháp phát triển tiếng.....	265
Chương XII.....	266
HƯỚNG DẪN SINH VIÊN LÀM LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP VỀ	
BỘ MÔN PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN TIẾNG	266
I. Mở đầu	266
II. Cơ sở lý luận của đề tài	268
III. Thực nghiệm	269
IV. Kết luận.....	269
TÀI LIỆU THAM KHẢO	271

LỜI GIỚI THIỆU

Đảng, Nhà nước ta luôn luôn coi giáo dục, đào tạo và khoa học, công nghệ là quốc sách hàng đầu trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Để góp phần vào sự nghiệp giáo dục và đào tạo, giáo trình "*Phương pháp phát triển tiếng cho trẻ mẫu giáo*" của nhà giáo Nguyễn Xuân Khoa xuất phát từ quan điểm: Tiếng Việt là công cụ, là phương tiện lĩnh hội nền văn hoá của dân tộc, nền văn minh của nhân loại nên phải được coi trọng và cần được tổ chức hướng dẫn dạy dỗ thật khoa học.

Đây là giáo trình đầu tiên đề cập đến một cách toàn diện, có hệ thống các vấn đề khoa học và thực tiễn của tiếng mẹ đẻ đang được thực hiện trong các lớp nhà trẻ, mẫu giáo ở nước ta bằng phương pháp tiếp cận hoạt động nhân cách, tích hợp... Nội dung giáo trình đã phân tích, lý giải một cách sâu sắc lịch sử ra đời bộ môn Phương pháp phát triển tiếng "mẹ đẻ" cho trẻ. Trên hai tuyến phát triển tiếng cho trẻ mẫu giáo, tác giả đã đi sâu vào các đặc điểm phát triển tâm sinh lý của trẻ ở từng độ tuổi để trình bày các nội dung:

Tuyến thứ nhất, dạy trẻ nghe và phát âm đúng, phương pháp phát triển từ ngữ, phương pháp dạy trẻ đặt câu, phương pháp phát triển lời nói mạch lạc, cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn chương, chuẩn bị cho trẻ học đọc, học viết.

Tuyến thứ hai, tác giả hướng vào cô giáo: Giáo án về phương pháp phát triển tiếng, cách dạy tiếng nước ngoài cho trẻ, hướng dẫn sinh viên, giáo viên nghiên cứu khoa học về phát triển tiếng

mẹ đẻ cho trẻ. Các chương mục trong nội dung giáo trình đã thể hiện một cách rõ nét tính khoa học, sư phạm hiện đại và khả thi, phù hợp với đặc điểm phát triển tâm lý ở trẻ cũng như những đòi hỏi về nghiệp vụ, chuyên môn của một giáo viên mầm non.

Giáo trình "*Phương pháp phát triển tiếng cho trẻ mẫu giáo*" là sản phẩm của niềm say mê hứng thú nghiên cứu, hướng dẫn sinh viên từ thực hành, thực tập trên trẻ, làm khoá luận, luận văn về phát triển tiếng mẹ đẻ cho trẻ mẫu giáo. Tác giả dày công nghiên cứu các tư liệu khoa học trong và ngoài nước, và tiếp thu các công trình nghiên cứu từ hàng chục năm nay của các nhà khoa học, các cán bộ giảng dạy, đồng thời đã thể hiện một số quan điểm mới của mình về môn học mới mẻ này ở bậc học Mầm non.

Giáo trình không tránh khỏi những hạn chế nhất định. Vì thế, để tiếng Việt của chúng ta thật sự trở thành phương tiện tiếp thu trí tuệ của nhân loại, các bậc cha mẹ, cô giáo mầm non và toàn xã hội hãy chung sức xây dựng những phương pháp tốt nhất để hoàn thiện tiếng mẹ đẻ cho con em mình.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

TM Khoa GDMN

Trưởng khoa

TS. ĐÌNH HỒNG THÁI